

Anca Elisabeta Tatay, Cornel Tatai-Baltă, *Xilogravura din cartea românească veche tipărită la București (1582-1830)*

Eva MÂRZA

Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, Facultatea de Istorie și Filologie
"1 Decembrie 1918" University of Alba Iulia, Faculty of History and Philology
Personal e-mail: evamarza@yahoo.com

The Xilograph from old Romanian book printed in Bucharest (1582-1830)

Started as a personal research project of Mrs. Anca Elisabeta Tatay, funded by CNCS-UEFISCDI (PN-II-RU-PD-2012-3-0433), the present book became a model approach for others Romanian printing centers. The foundation of the book consists in analysis of dozens of books printed in various printing centers of Bucharest in 1582-1830.

Keywords: xylograph, old Romanian book, printing centers of Bucharest, bibliography, bibliology

Pornită ca un proiect de cercetare personal al doamnei dr. Anca Elisabeta Tatay, finanțat de CNCS-UEFISCDI (PN-II-RU-PD-2012-3-0433), cartea din față a devenit un model de abordare pentru alte centre tipografice românești. Autorii lucrării au analizat zeci de cărți imprimate în diferite oficine tipografice din București într-un răstimp de un sfert de mileniu de funcționare.

Ambii autori au o experiență în domeniul istoriei gravurii de carte. Din cercetările mai vechi nu pot fi omise lucrările antologice ca de exemplu: *Gravorii în lemn de la Blaj* al lui Cornel Tatai-Baltă (1995), dar și o experiență acumulată de mai puțin timp de Anca Tatay prin publicarea lucrărilor *Xilogravura de la Sibiu (sfârșitul secolului al XVII – începutul secolului al XIX-lea)* (2007) și *Tradiție și inovație în tehnica și arta ilustrației cărții românești tipărite la Buda (1780-1830)* (2011), la acestea se adaugă numeroase studii pe tema dată semnate de ambii.

Gravura de carte – de fapt doar despre xilogravură vorbim de cele mai multe ori în cărțile românești vechi până la anul 1830 - le-a împodobit pe acestea de la mici ornamente tipografice, prin inițiale mai puțin sau mai mult ornamentate, frontispicii, viniere până la ilustrații care umpleau o pagină întregă. Semnate, dar adesea nesemnate, aceste opere de artă au suportat diferite influențe. Unele dintre ele au venit din afara țării, în alte cazuri, artiștii din arealul românesc se influențau reciproc. Ceea ce arată autorii cărții este un fenomen bine cunoscut de bibliologi, aceea preluare de modele între gravorii români, chiar și de la cei europeni, de la cei mai vechi

până la alții mai moderni. Există și situații în care aceeași gravură - matriță semnată în secolul al XVII-lea a parcurs decenii, fiind preluată de același centru tipografic sau de unul altul până pe parcursul secolului următor. Un caz antologic îl reprezintă artistul Ivan sau Ioanichie Bakov dat ca exemplu, între altele, în lucrarea prezentată.

Volumul este segmentat pe nume de gravori cu câte un medalion biografic și de activitate. În cadrul fiecărui *curriculum vitae* sunt analizate piesele studiate și evoluția lor. O situație specifică o prezintă cazurile în care artiștii nu și-au semnat realizările, aici intervine experiența cercetătorului, analogiile, buna cunoaștere a stilurilor artistice din epocă și a întregii palete de gravuri.

În final, trebuie apreciată o bază de date aflată între paginile 87-177 ce cuprinde *Lista cărților de la București și a gravurilor (1582-1830)*, care oferă o imagine asupra prezenței pieselor în fiecare titlu de carte ordonată cronologic. Pentru specialiști acest inventar al cărților și gravurilor este de mare ajutor în munca de identificare a cărților din tipografia bucureșteană, dar poate fi util și pentru alte tipografii din spațiul românesc.

Cel mai greu capitol, la propriu și la figurat, se află în cea de a doua jumătate a cărții, fiind materialul ilustrativ: "708 imagini, din care 241 foi de titlu și coperti, 28 steme, 217 ilustrații, 120 frontispicii, 49 viniere și 53 litere ornate" (am citat din autori). Acest album ca și întreaga lucrare reprezintă un model demn de urmat, completat fiind de o bibliografie de specialitate.